

Position paper Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)

T.b.v. rondetafelgesprek cie. VWS in de Tweede Kamer 'Jongeren en hun geestelijke gezondheid'

16 september 2016

Goede zorg aan jongeren ligt ons, kinder- en jeugdpsychiaters, nauw aan het hart. Vandaag luisteren we naar deze jongeren. We horen graag hoe zij over hun eigen problemen en de behandeling daarvan denken.

Want dat is wat we dagelijks doen in onze spreekkamer. Daarvoor zijn wij opgeleid. Luisteren naar kinderen en jongeren, en samen met hen en hun ouders nagaan wat op de langere termijn het beste is. Dat is vaak niet eenvoudig. Want jongeren en ouders hebben niet zelden geheel andere ideeën over wat er dan precies nodig is. Voor ons kinder- en jeugdpsychiaters betekent dat vaak schipperen. Samen zoeken naar een behandelvorm waar iedereen achter kan staan. Samen beslissen is bij ons dus met minstens drie partijen. We horen dan ook heel graag de tips die jongeren hebben voor ons. Hoe kunnen wij ons nog beter naar jullie voorkeuren richten?

Als kinder- en jeugdpsychiaters willen we helpen en niet onnodig medicaliseren. Daarom hebben we enige tijd geleden, namens alle kinder- en jeugdpsychiaters, een statement overhandigd aan de staatssecretaris. Daarin hebben we onze zorgen geuit over het toenemend voorschrijven (ook door andere artsen dan kinder- en jeugdpsychiaters) van medicatie bij kinderen en jongeren zonder grondig onderzoek te doen. Deze toename van ongeoorloofd en oneigenlijk gebruik is ook schadelijk voor kinderen en ouders voor wie medicatie wel noodzakelijk is.

Recente cijfers van de Stichting Farmaceutische Kengetallen tonen een kentering; minder kinderen jonger dan 12 jaar krijgen ADHD medicatie voorgeschreven. Een ontwikkeling die velen zullen toejuichen. Maar het is de vraag of deze kinderen in plaats van medicatie een andere behandeling krijgen of dat ze voorheen onnodig hulp kregen. Het kan dus ook zo zijn dat kinderen die baat hebben bij medicatie, deze nu niet krijgen. Daarom blijven we pleiten voor grondig onderzoek op dit vlak. Onderzoek waarbij jongeren en ouders nauw moeten worden betrokken.

Recent hebben we een enquête uitgezet onder kinder- en jeugdpsychiaters over de druk op het gebruik van medicatie. Hieruit blijkt dat meeste kinder- en jeugdpsychiaters af en toe druk voelen om medicatie voor te schrijven. De druk gaat uit van scholen en van ouders. Ouders die niet zelden zelf onder druk staan van school en van maatschappelijke verwachtingen. Ouders die het beste willen voor hun kind. Het is duidelijk dat medicalisering een complex sociologisch proces is, dat zich in een samenleving over decennia uitstrekt en waarin alle onderdelen van die samenleving een eigen rol spelen: de burger, de patiënt, de medische stand en ook de overheid. We vragen de overheid om hierin dus ook verantwoordelijkheid te nemen.

De kinder- en jeugdpsychiaters van de NVvP doen actief mee aan het programma Gepaste Zorg, dat is geïnitieerd door het ministerie van VWS en nu is overgenomen door de gemeenten. Zoals de titel aangeeft is het doel om aan elk kind en gezin de juiste zorg te bieden. Niet te veel, niet te weinig en door de juiste professional. Dit is geheel in lijn met onze visie: 'de kinder- en jeugdpsychiater komt op voor zijn vak, ten behoeve van die kinderen en hun gezinnen die gezien hun psychiatrische kwetsbaarheid recht hebben op gepaste hulp.'

Gepaste hulp kan echter alleen geboden worden binnen een systeem dat dit faciliteert. Dat knelt helaas al meerdere jaren. De zorgverzekeraars zijn een richting in geslagen van goedkoper en korter. Diagnostiek is een vies woord geworden. Terwijl gepaste hulp begint met kennismaking met de jongere en de ouders, het exploreren van hun vraag en het opbouwen van een band. De overheveling van kinder- en jeugdpsychiatrie naar de gemeenten heeft hier helaas niets aan veranderd. Integendeel zelfs. Dit is de gemeenten niet zozeer te verwijten, want zij willen ook het beste voor de kinderen en jongeren. De kern van het probleem is dat de kinder- en jeugdpsychiatrie, samen met de hele jeugdzorg, van de ene op de andere dag is overgeheveld. Dit gebeurde zonder gedegen voorbereiding en met een onverantwoorde korting. Met als gevolg versnippering over 390 gemeenten en een lawine aan bureaucratie. Daardoor zijn er zorgen over de kwaliteit van de zorg.

We willen met z'n allen het beste voor kinderen en jongeren. Zij zijn onze toekomst. Het is goed om naar hen te luisteren. Het kan ons helpen om hen een andere rol te geven, een die past bij deze tijd. Vanuit de kinder- en jeugdpsychiatrie werken we hier graag aan mee. We hopen tegelijk dat ons de mogelijkheid geboden wordt om ons vak dusdanig uit te voeren dat we optimaal rekening kunnen houden met de noden van kinderen en jongeren. Voor ons, kinder- en jeugdpsychiaters, is dat cruciaal. Wij hebben immers voor dit vak gekozen omdat we kwetsbare kinderen en hun gezinnen willen helpen, zodat ze een betere toekomst tegemoet kunnen zien.